

เทศน์เช้า วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงข มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาพูดถึงธรรมะไง เวลาพูดถึงธรรมะเราว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ เวลาเฮอริเคนมันเข้ามา มันกวาดต้อนชีวิตคนไปตายเป็นเบือเลย ธรรมชาติมันก็ฆ่าคน เห็นไหม แต่ธรรมะแท้ๆ ฆ่าคนไม่ได้นะ ธรรมะแท้ๆ ทำให้คนพ้นจากทุกข์เลย ธรรมะจริงๆ นะมันอยู่ในหัวใจ อยู่ในหัวใจเพราะอะไร เพราะภาษาที่เราใส่ธรรมคือความรู้สึก ความรู้สึกที่ใส่ธรรมะ คู่พระไตรปิฎกนะ คู่พระไตรปิฎกนี่ก็พูดถึงกิริยาของธรรม เป็นวิธีการ แล้วคนเราไปศึกษา มันศึกษาด้วยอะไร ศึกษาด้วยความเห็นของตัวเอง เห็นไหม

คุณ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าป่วยนะ จะให้พระสวดสัมโพชฌงค์เห็นไหม ธรรมะวิชัย ถ้าธรรมะวิชัย เห็นไหม ตั้งแต่ พละ อินทรีย์แก่กล้า พละ ๕ เห็นไหม อินทรีย์ ๕ อินทรีย์สังวร อินทรีย์สังวรระวังเข้ามา นั่นมันทำการวิชัยธรรมะไง ถ้าวิชัยธรรมะ เห็นไหม นี่ธรรมะในคู่พระไตรปิฎกเป็นธรรมะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ แต่เราวิชัยว่าเป็นคุณประโยชน์กับเราไหม

แต่ถ้าเราวิชัยโดยกิเลส วิชัยแล้วมันท้อถอยนะ วิชัยแล้วทำไมไหวหอรอกนี้ นี่สุดเอี่ยมหมดกาลหมดเวลา หมดทุกอย่างเลย แต่ความทุกข์ในหัวใจไม่เคยหมดนะ ความทุกข์ในหัวใจเรา ความเกิดความตายนี่ไม่เคยหมดไปเลย แต่กาลเวลาหมดไป “อกาลิโก” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะสวดธรรมะกัน สวากขาตธรรม เห็นไหม อกาลิโกไม่มีกาลไม่มีเวลา การเกิดการตายไม่มีกาลไม่มีเวลา โลกนี้เป็นอจินไตย มันจะเป็นอย่างนี้ตลอด เห็นไหม พระศรีอริยเมตไตรยจะมาตรัสรู้ข้างหน้า พระพุทธเจ้า ๑๐ พระองค์จะมาตรัสรู้ข้างหน้า อนาคตกาลอีกมหาศาลเลย แล้วมันจะไปสิ้นสุดกันที่ไหนล่ะ

จิตใจมันจะสิ้นสุดกันที่ไหน แล้วเราก็จะเคลื่อนตามมันอย่างนั้นหรือ เราจะเคลื่อนชีวิตเราไปอย่างนั้นหรือ แล้วบอกว่าชีวิตตายแล้วสูญ ตายแล้วสูญ ตายแล้วก็แล้วกันไป นั่นเป็นความคิดของเราละ ทุกข์อันนี้ถ้าตายแล้วก็แล้วกันไป เราไม่ต้องเกิดมานั่งทุกข์กันนี้ ไอ้ทุกข์นี้มันมาจากไหน นักวิทยาศาสตร์ก็คิดว่ามาจากไข่ของแม่ มาจากไข่ของมารดา เกิดมาจากพ่อจากแม่

เกิดมาจากพ่อจากแม่แล้วพ่อแม่เกิดมาจากไหน พ่อแม่เกิดจากปู่ย่าตายาย ปู่ย่าตายายเกิดจากไหน
สาวกันไปแล้วไม่มีที่สิ้นสุด แล้วเกิดตายเกิดตาย

โตเทยพราหมณ์เธอเป็นคฤหบดีเธอก็ตระหนี่ เห็นไหม เกิดเป็นโตเทยพราหมณ์ เป็น
เศรษฐีเลย แล้วก็เกิดเป็นสุนัขมาเฝ้าในบ้าน นั่นเพราะอะไร โตเทยพราหมณ์เธอเกิดเป็น
พราหมณ์เธอก็ตระหนี่ เกิดเป็นสุนัขก็ตระหนี่ เห็นไหม ทำไมเกิดเป็นมนุษย์เกิดเป็นสัตว์ได้ละ
สัตว์ มนุษย์ เกิดได้ทั้งนั้น เพราะความรู้สึกมีหัวใจเหมือนกัน คุณสัตว์สิ สัตว์เวลามันทำคุณงาม
ความดีของมัน มันปกป้องหมู่คณะของมัน มันก็ทำความดีของมัน ทำความดีของสัตว์มันได้
อาหารมามันก็เอื้องานกัน สัตว์ทำได้แค่นั้น

มนุษย์ มนุษย์มีปัญหามาก เวลาเบียดเบียนกัน เวลาทำลายกัน คดโกงกัน หลอกหลวงกัน
ทั้งหมดเลย หลอกหลวงทุกชนิด หลอกหลวงทั้งหมดเลย เห็นไหม หลอกหลวงอย่างนั้นได้อะไรมา ก็
ได้กรรมมาไง ได้การกระทำที่ทำให้เขาเจ็บช้ำน้ำใจมา เห็นไหม การชนะศึกอื่นหมื่นแสนได้
สร้างเวรสร้างกรรม การชนะตนเอง ชนะตนเองชนะที่ไหน ชนะตรงความโลภนี้ ความจะชนะ
เขาเนี่ย ความที่ตัวตนของเรา ต้องชนะที่เราส่งออกไปเอาชนะคนอื่นด้วย แล้วเอาชนะตัวเองด้วย

ชนะตัวเองคือค้นหา คือตัวตน ตัวตนของเราต้องเอาชนะมันให้ได้ ถ้าเราไม่ชนะตัวตน
ตัวตนทวาสวะ ตัวภพ ตัวความรู้สึก ตัวต้นของความรู้สึก ความรู้สึก เห็นไหม คุณพลังงานที่ไหล
ออกต้องมีฐานไป ความคิดไปจากไหน ความคิดไปจากเราไง ตัวตนของเราเนี่ยสำคัญมาก ตัวตนนี้
แล้วความคิดค้นหาความทะยานอยากนั้นมันเป็นผลเกิดจากตัวตนนะ ความคิดต่างๆ เกิดจาก
ตัวตนขึ้นมา แล้วตัวตนอยู่ไหน แล้วตัวตนอยู่ไหน คุณสิ แล้วเวลาทำความสงบ มันต้องเข้ามาก่อน
เห็นไหม เราเห็นเขาทำคดโกงกัน เขาทำความผิดพลาดกันนะ เราไม่สามารถไปฟ้องร้องได้นะ
เพราะเราไม่ได้เป็นผู้เสียหาย

นี่ก็เหมือนกัน นี่เรารู้จักกันไป เราพิจารณากันไป คุณอะไร เอาอะไรคุณ เอาอารมณ์
ความรู้สึกคุณ เราไม่ใช่ผู้เสียหายนะ ผู้เสียหายคือตัวตนนะ ตัวตนเป็นผู้เสียหาย อารมณ์ความรู้สึก
มันเกิดดับ ไม่ใช่ผู้เสียหาย เดียวก็คิดดีเดี๋ยวก็คิดชั่ว คิดดีก็ว่าเราเป็นคนดี คิดชั่วก็นี่เป็นความทุกข์
ขึ้นมาแล้ว แล้วเอาความคิดไปคุณ มันจะไปคุณอะไรละ เราไม่ใช่ผู้เสียหาย ผู้เสียหายเราจะฟ้องศาล
ไม่ได้ ศาลไม่รับฟ้อง ศาลไม่รับฟ้องเพราะอะไร ตัวตนยังไม่รู้จักเลย ตัวจิตยังไม่รู้จักเลย แล้วมัน
ต้องมีผู้เสียหาย ตัวจิตเป็นผู้เสียหาย ถ้าคุณจิตเข้ามาคือจิตต้องสงบเข้ามา แล้วจิตเห็นจิต จิตเห็นจิต

ยังไง ถ้าไม่เป็นผู้เสียหายจะไปฟ้องเขาได้อย่างไร จะฟ้องเขาขึ้นศาลได้อย่างไร มันทำไม่ได้
ทั้งนั้นล่ะ

แต่ความคิดของเรา เราเคลมกันไปเองไง เคลมกันว่านี่เป็นธรรมชาติ ธรรมชาติเป็นธรรมชาติ
ธรรมชาติเป็นธรรมชาติ ชีวิตก็เป็นธรรมชาติ การเกิดและการตายก็เป็นธรรมชาติ ความสุขทุกข์ก็เป็น
ธรรมชาติ ธรรมชาติทั้งนั้นนะ แล้วธรรมนี่มันเป็นธรรมชาติมันก็ทุกข์อยู่อย่างนี้ “ทุกข์ควร
กำหนด สมุทัยควรละ” ธรรมชาติควรกำหนดมัน ธรรมชาติมันเกิดขึ้นมาได้ยังไง ความเป็นไป
มันแปรสภาพเป็นอย่างไร สสารมันแปรปรวนไปอย่างไร ความแปรปรวนของมันเป็นธรรมชาติ
ของมัน เห็นไหม เราก็แปรปรวนอันหนึ่ง ถ้าแปรปรวนอย่างนี้ไปมันก็ไปเป็นอนิจจัง อนิจจังมัน
ก็แปรสภาพตลอดไป มันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไม่มีอะไรคงที่ ไม่มีอะไรเลย โลกนี้
เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เปลี่ยนแปลงไป

แล้วสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นธรรมชาติใหม่ เป็นธรรมหรือ มันเป็นเรื่องที่เตือนใจนะ เพราะ
อะไร เพราะการเปลี่ยนแปลงเป็นพาหะ เป็นเครื่องดำเนิน สมานนี้ก็เปลี่ยนแปลง ปัญญา
ก็เปลี่ยนแปลง ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงหมด เพราะอะไร เพราะเป็นไตรลักษณ์ ความจริงมันเป็นไตร
ลักษณ์อยู่แล้ว ความจริงมันเป็นอนิจจังอยู่แล้ว แต่เราไม่เคยเห็นความเป็นอนิจจังของมัน เราไม่
เคยเห็นการเปลี่ยนแปลงของเราไง เราไม่เคยเห็น เราเห็นแต่ความเปลี่ยนแปลงจากข้างนอก เห็น
ใหม่ เราจะอยู่ค้ำฟ้า เราจะมีชีวิตตลอดไป แล้วโลกมันต้องเปลี่ยนแปลงไป ถ้าไม่เปลี่ยนแปลงไป
จะหากินไม่ได้นะ คุณอาหารดิบมันจะสุกไม่ได้ ทุกอย่างไม่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ มันเป็นสถานะ
ของมัน มันเป็นไตรลักษณ์อยู่แล้ว เป็นอนิจจังอยู่แล้ว เป็นอนิจจังอยู่แล้ว

เราใช้ปัญญาของเราใคร่ครวญของเรา จนมันเห็นตัวตนของเรา จิตสงบนั้นแหละเห็น
ตัวตน จิตแท้ๆ ตัวจิตแท้ๆ แต่ที่รู้ว่าว่างก็รู้อารมณ์อีก รู้อารมณ์ว่าว่าง รู้อารมณ์ว่างก็ไม่ใช่เราไป
ตื่นที่เงา เห็นไหม คุณจิตเข้าไป ก่อนจะจิต ถึงตัวจิตแล้วมันจะผ่านอาการของจิตเข้าไป ถ้ามัน
เข้าไปไม่เห็นจิต ไม่เห็นจิต คิดไม่ได้ ห้ามคิด ห้ามคิดขณะเป็นสมณะ คุณเข้าไปก่อนให้มันสงบเข้า
มา การสงบเข้ามามันต้องผ่านเข้าไป หุบรวมเข้ามา กางร่มไปร่มมันจะบานออกไปตลอดเลย ถ้า
กางร่มไปนี่เราเข้าประตูได้ไหม เพราะร่มมันใหญ่กับประตูไซ้ใหม่ เราหุบรวมเข้ามาเราจะเข้า
ประตูได้เลย เพราะร่มมันใหญ่เกินประตูไป หุบรวมเข้ามาร่มมันหุบเข้ามา ความคิดหดย่นเข้ามา
หดย่นเข้ามามันก็ถึงตัวมัน พอถึงตัวมัน เห็นไหม นี่ถ้าหุบรวมไม่เป็น เข้าประตูไม่ได้ เข้าถึงจิต
ไม่ได้ ต้องหุบรวมเข้ามา

นี่ก็เหมือนกัน ความคิดต้องหดสั้นเข้ามา ความคิดมันต้องย้อนกลับมา ปัญญาอบรมสมาธิก็เหมือนกัน ใช้ปัญญาสมาธิใคร่ครวญไป ใคร่ครวญไป จนกว่ามันจะหย่อนเข้ามา ร่มหุบเข้ามาเป็นแกนของร่ม เห็นไหม เป็นแกนของร่ม แล้วถ้ากางออกไป เราถือร่มไปทำไม เราถือร่มไปกางแดดกางฝนนะ ฝนตกแดดออกมันร้อนเราก็กางร่ม เราไม่ใช่กางทั้งวันทั้งคืน ไม่ใช่คนบ้าถือกางร่มไปตลอดเลย อยู่ในบ้านจะไปกางร่มทำไม อยู่บ้านมันที่ร่ม จะไปกางร่มกางตอนไหน กางตอนมันเปียกฝน กางตอนเราดากแดดใช่ไหม

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตสงบเข้ามามันออกรับรู้ เห็นไหม ที่มันออกรับรู้ สิ่งที่มันออกรับรู้ นั่นแหละจิตเห็นจิต จิตเห็นจิตเพราะจิตมันมีการกระทำไง ตัวจิตมันมีการกระทำ พอเห็นจิตเห็นๆ เพราะอะไร เห็นเพราะมันไปทำลายเขา มันไปยึดมันถือมันไง อารมณ์ความรู้สึกเกิดขึ้นมาทุกข์สุข นี่แล้วเราก็ก็น่าไปทุกข์ไปสุข ถึงบอกว่าไม่เคยเห็นทุกข์ไป พวกเราไม่เคยเห็นทุกข์ ทุกข์อยู่ไหนไม่รู้เรื่อง มีแต่ร้องไห้ มีแต่เจ็บปวดแสบร้อน เพราะอะไร เพราะเป็นอาการของใจใจ มันชี้มันถ่ายไว้ในหัวใจแล้วก็ว่าทุกข์ๆ นะ

แต่ทุกข์มันอยู่ที่ไหนล่ะ ทุกข์มันเกิดที่ไหน ทำไมมันถึงทุกข์ล่ะ มันทุกข์เพราะมันเจ็บแสบปวดร้อนเพราะไม่ได้ตั้งใจ มันเป็นต้นตอความทะยานอยากไง ไม่พอใจเรา หรือพอใจเรา เราผลัดไสไ้ พอเราผลัดไสไป นี่สัจจะความจริงมันเป็นอย่างนั้น แต่เราเข้าไปไม่ถึงสัจจะความจริงเหมือนเด็กเล่นขายของ เด็กๆ มันเล่นขายของกัน มันพูดเล่นกันมันสนุกสนานของมันไป ปฏิบัติเป็นอย่างนั้นนะเงาะเงาะ เงาะเงาะ โอ๊ย! เหมือนเด็กเล่นขายของ มันเป็นอาการของใจ มันเป็นอารมณ์ มันเป็นความรู้สึก มันไม่ใช่ตัวใจเลย มันไม่เป็นสัจจะความจริงอะไรขึ้นมาสักอย่างหนึ่ง

ถ้าเป็นสัจจะความจริงขึ้นมาสักอย่างหนึ่ง มันต้องคายพิษออกมาได้สิ มันต้องปล่อยวางของมันขึ้นมาได้ ถ้ามันปล่อยวาง โดยหลักคนทำได้จริงนะ มันจะพูดถึงสัจจะความจริง คุณ คนเคยโดนฟ้องศาล เคยขึ้นศาล โดนศาลปรับ โดนศาลตั้งจำคุก มันจะซึ่งใจมากเลย เพราะว่ากว่าจะกระบวนการขึ้นไปในคุกให้ผู้พิพากษาเขาตัดสิน แล้วพอตัดสินมันจะมีความเศร้าโศกขนาดไหน ตัดสินประหารชีวิต โอ๊ย! น้ำตาไหลพรากเลย แล้วมีความเมตตาจำคุกตลอดชีวิต เอ้า! เราอยู่ในคุกออกมาผ่านคุกออกมาตลอดชีวิตเขาก็ลดโทษออกมา จำคุกตลอดชีวิตนะออกจากคุกเยอะเยอะเลย

นี่ใจการกระทำของเราขึ้นไปเวลาพิพากษาขึ้นไปบนศาล เวลาตัดสินขึ้นไป มันมีกิจจ
ญาณไป มันมีการกระทำของใจ จะไม่พูดพร้อยๆ อย่างนั้นหรือ พูดพร้อยๆ ไม่ต้องทำอะไรเลย
นอนตื่นขึ้นมาก็เป็นพระอรหันต์กัน คุณเข้าไปอย่างนั้นนะ กล้องวงจรปิดมันก็ดูได้ ธรรมก็เป็น
ธรรมชาติของมัน มันเป็นธรรมใหม่ ถ้าธรรมอย่างนี้พระพุทธเจ้าไม่ต้องมาเกิดหรือ เพราะอะไร
เพราะฤทธิพิภพเขาก็มีอยู่แล้ว เหาะเหินเดินฟ้ามันก็มีอยู่แล้ว ทุกคนทำได้หมดแล้ว แต่มันเป็นไป
ไม่ได้เพราะอะไร เพราะมันเป็นที่บารมีใจ นี่สัมโพชฌงค์ กวาสะวะใจ อินทรีย์ใจ จิตใจไม่มีความ
เข้มแข็ง มันก็ทำได้งานเล็กๆ ใจ งานเล็กๆ งานจากภายนอก งานเล็กๆ โอ้โลมปฏิโลมกันไป

งานของใจ ตรีกในธรรม วิตก วิจารณ์ ปิติ สุข เอกัคคตารมณฺ์ วิตก วิจารณ์ ปิติ สุข เอกัคคตา
รณฺ์เป็นองค์ของฉาน กว่าจะปิติ สุข วิตกวิจารณ์ ใจ ตรีกในธรรม วิตกก็ตรีกใจ ตรีกในธรรมนะ
พอตรีกในธรรมมันเป็นอะไร วิตกวิจารณ์ ปิติ มันก็เป็นปิติ แล้วมันก็สุขเข้ามา มันก็เป็นเอกัคคา
รณฺ์ โอ๊ย! วิปัสสนา วิปัสสนา มันองค์ของฉานทั้งนั้นเลย มันเป็นเรื่องของฉานใช่ไหม ปิติ วิตก
วิจารณ์ นี่ ตรีกนะ

ตรีกมันคืออะไร ตรีกมันก็คือวิตกวิจารณ์ แล้วมันตรีกมาจากไหน แล้วเกิดปิติขึ้นมาปิติ
มันก็มีความสุขขององค์แล้ว มีอารมณ์กระทบกับใจมันก็มีปิติทั้งนั้นนะ ปิติแล้วก็มีความสุข
สุขมันเกิดเอกัคคตารมณฺ์ จิตถ้ามันปล่อยวางมันก็เป็นสมณะ องค์ของฉานมีเท่านี้เอง แล้วก็บ่าบอ
คอแตกวิปัสสนา วิปัสสนาอยู่อย่างนั้นนะ อย่างนี้หรือวิปัสสนา

นี่ใจเพราะอะไร เพราะมันไม่เคยทำ มันไม่รู้อาการของจิต จิตมันอย่างหนึ่ง พระพุทธเจ้า
พูดอย่างหนึ่ง ธรรมะพระพุทธเจ้าวางไว้อย่างหนึ่ง พระพุทธเจ้าไม่ผิด พระไตรปิฎกไม่เคยผิดเลย
ศึกษาเข้าไปมันจะ อ้อ อ้อ อ้อแล้วมันจะซึ่งใจมากเลย แต่พวกเราเหมือนกับไปโคนต้นไม้
ไหนค้อขึ้นไป โอ้โฮ! ต้นไม้ต้นสูงเสียดฟ้าเลย ขึ้นไปเห็นไหม ไปถึงโคนต้นไม้ไปนอนอยู่โคน
ต้นไม้ นี่กว่าขึ้นต้นไม้แล้วใจ มันไม่ได้ขึ้น มันไปนอนอยู่โคนต้นไม้

นี่ก็เหมือนกัน มันไปยอมสยบกับกิเลส มันสยบในหัวใจ มันสยบกันที่นั่น มันไปถึงโคน
ต้นไม้มันไปถึงตัวตนแล้วก็ไปสยบอยู่ที่นั่น แล้วก็ว่านี่เป็นภาวณา มันจะภาวณามาจากไหน มัน
เป็นวิปัสสนามาจากไหน มันไม่เป็นหรือ เป็นไปไม่ได้เลย มันเป็นไปไม่ได้ แต่คนรู้จริง เห็น
ใหม่ โลกนี้ผู้รู้จริงมีนะ ถ้ารู้จริงมีนะ คนรู้จริงเขาจะรู้จริง

ไอ้คนรู้ปลอม ปลอมคืออะไร ปลอมคืออาการของใจ ปลอมคือการคาดการหมาย ปลอมคือการดันเคาใจ “ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ผู้นั้นเข้าถึงธรรม” ผู้ใดดันเคา คาดหมาย ก้อบปี้ เป็นไปไม่ได้เลย เป็นไปไม่ได้เลย จิตนี้มันฉลาดมาก กิเลสนี้ฉลาดมาก กิเลสมันครอบครองจิตอยู่ เห็นไหม นี่พญามาร พญามัจจุราชไม่ต้องไปหาที่ไหนเลย หาที่ใจนี้ มันอยู่ในนี้ ทั้งหมดเลย นี่แก้อัคนตรีใครจะนั่ง กิเลสนั่งหรือธรรมนั่ง แล้วธรรมเกิดขึ้นมาเพราะเราต้องพยายามค้นคว้าของเรา เวลากิเลสมันนั่ง ถ้ามันไม่นั่งมันไม่เป็นอวิชา ไม่นั่งมานะมันไม่พาเกิด พาทาย เวลาพาเกิดพาทายนี่จิตไม่เคยตาย แต่กิเลสมันสร้างขึ้นมาเป็นผล เป็นวิบาก วิบากขึ้นมาก็เกิดกับเรา แล้วเราเกิดมานี้ นี่ธรรม บุญกุศลไป บุญกับบาป บุญพาให้เราเกิดพบพุทธศาสนา แล้วมีความเชื่อ มีความสนใจ นี่บุญกุศลมากเลย

คูสิ เราเดินชนกันในกรุงเทพฯ เดินเสียดกันนี่คนชาวพุทธทั้งนั้นนะ มีใครสนใจบ้าง เกิดมาชาวพุทธ พบพุทธศาสนาเราสนใจไหม มีศรัทธาไหม เดินชนกันในกรุงเทพฯ เดินเสียดสีกัน ตลอดเวลา แล้วเขาสนใจไหม นี่วาสนาตรงนี้ไง แล้วเราสนใจ สนใจอะไร สนใจตรงนี้ไง สนใจธรรมะนี้ไง ธรรมะคืออะไร ธรรมะคืออาหารของใจ ธรรมะคือความรู้สึก ธรรมะคือผลกระทบ จิตมันสงบ จิตมันพุ่งชาน จิตมีความสุข นี่คือธรรมะ ธรรมะอยู่ที่นี้นะ สมาธิคือธรรมะ ปัญญาคือธรรมะ นี่เกิดจากภายใน นี่อาหารในหัวใจ ใจมันได้วิจย ได้วิเคราะห์ ได้พัฒนาของมันขึ้นมา เห็นไหม วุฒิภาวะมันจะเกิดขึ้นมา มันจะไม่ตื่นกระแสนะ

กระแสนะหลอกกันไป ขึ้นคัทเอ้าท์กัน ทำกระแสนอก ออกโปรโมทหลอกกันไปทั้งนั้นนะ ไอ้นั้นนะมันเรื่องต้นข้าว นี่มันทวนกระแส ทวนกระแสกลับมาที่เรา ธรรมะเกิดที่นี่ ธรรมะเกิดจากความรู้สึก เวลาเกิดแล้วเกิดจากที่เรา ทุกข์ก็เกิดที่หัวใจนี้ ถ้าไม่ถึงที่สุดนะ ปฏิสนธิจิตมันก็จะไปปฏิสนธิไป คำว่าปฏิสนธิ เกิด ๔ เกิดในครรภ์ เกิดในไข่ เกิดในน้ำคร่ำ เกิดเป็นโอบปาติกะ นี่แล้วมันไปเกิดในครรภ์ มันไปปฏิสนธิ จิตปฏิสนธิมันอยู่ที่ไหน แล้วมันดับที่นี้ ธรรมะมันอยู่ที่นี้ แล้วหากี่หาที่นี้ วิจยธรรมก็วิจยที่นี้

ธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพิมพ์เขียว เป็นตำราที่เราศึกษา นี่คูสิ นักวิทยาศาสตร์เขาเข้าห้องวิจย เห็นไหม เขาทดลองของเขา เวลาเขาทดลองเสร็จแล้วเขาง เขาก็มารื้อตำรา นี่ก็เหมือนกัน ในพระไตรปิฎกมันเป็นตำราให้เรา รื้อวิจยขึ้นมา แต่ทำทำที่ใจนี้ ห้องปฏิบัติงานของเราอยู่ในหัวใจ รื้อสิ สงสัยอะไรก็ไปเปิดตำรา เห็นไหม พระพุทธเจ้าว่าอย่างไร แล้วเราประสบเป็นอย่างไร ประสบแล้วจะเหมือนกับพระพุทธเจ้าไหม ถ้าไม่เหมือนทำไมไม่

เหมือน ไม่เหมือนเพราะอะไร นี่มันวิจัยมาอย่างนี้ไง ไม่ใช่ไปวิจัยที่ตำรานั้น ตำราเป็นอย่างนั้น อย่างนั้นผิดจากตำรา เดินออกจากตำราไม่ได้เลย ตำราผูกคอกไปเลยนะ นี่ตำราก็คือตำราดี ตำราศึกษามาเป็นวิธีการ เห็นใหม่ แต่กระทำทำในใจเรา กระทำผิดถูกมาเทียบเคียง เทียบเคียง นี่ถ้าเรา ไม่มีครูบาอาจารย์

แต่ถ้าเรามีครูบาอาจารย์ผ่านอย่างนี้มาแล้ว สัจจญาณ กิจจญาณ กิจจญาณนี้ใจมันทำอย่างไร ถ้าอาการวิปัสสนามันเป็นอย่างไร อาการวิปัสสนาแล้วผลของมันที่มันปล่อยวางก็ต่างกัน ผลของสมาธิก็อย่างหนึ่ง ผลของสมาธิมันปล่อยมา คุณิ เราล้างมือ ล้างมืออย่างหนึ่ง ล้างมือขึ้นมาแล้วมือสะอาดไหม เดี่ยวไอ้พวกเหงื่อโคลมนั้นก็ออกมาจากมืออีกแล้ว มันจะสะอาดได้ไหม ล้างมือแล้วมันจะสะอาด มันไม่สะอาดหรอก นี่สมณะเป็นอย่างนี้นะ

นี่ถ้าวิปัสสนา มันไปถึงข้างในเลย สิ่งนั้นมันจะออกมา สะอาดแล้วสะอาดอีกจนถึงที่สุด เห็นใหม่ มันไม่มีอีกเลยมันเป็นไปไม่ได้ นี่ความว่างมันต่างกัน ว่างโดยการทับไว้อย่างหนึ่ง ว่างด้วยปัญญาที่ใคร่ครวญจนเหงื่อโคลมนั้นออกไม่ได้เลย เพราะอะไร เพราะเราไปปิดรูขุมขนทั้งหมดเลย มันทำได้ทั้งหมด มันทำได้อย่างไร มันทำได้ทั้งนั้นนะ ความเป็นจริงมันเป็นอย่างนี้ ถ้าเป็นอย่างนี้ นี่วิปัสสนาเกิดอย่างนี้ไง

นี่ถ้าวิจัยธรรม มันเข้าใจไปในธรรม ข้ามพ้นทั้งดีและชั่ว ดีเห็นใหม่ ดีที่มากเกิดเป็นมนุษย์ที่เขาว่านี่ธรรมะๆ ธรรมะนี้เป็นดีความดีของเรา นี่คืออย่างนี้มันดีที่ไหน ดีของโลกๆ ใจ ดีของโลก คุณิ คนมีศีลธรรมมีจริยธรรมก็ดีทั้งนั้นนะ ถ้ามีมรรคญาณความดีอันนี้ดีประเสริฐ ดีจากหัวใจ ดีจากภายใน ดีแท้ๆ ดีจากข้างใน แล้วไม่ต้องมีใครรู้กับเรา เรารู้ของเราคนเดียว เอวัง